

Настольная гультя “Мова” – гэта адукацыйна-забаўляльны праект, які мае на мэце развіццё беларускай мовы, пашырэнне яе ўжытку ў грамадстве. У аснове гульні спаборніцтва за тытул лепшага мовазнаўцы, дзе для перамогі кожнаму трэба быць кемлівым, хуткім, уважлівым, сканцэнтраваным. Гульнявы працэс будзе цікавы як для тых, хто стала карыстаецца беларускай мовай, так і для тых, хто толькі пачынае размаўляць па-беларуску. А 5 розных варыянтаў гульні забяспечаць унікальнасць і разнастайнасць гульнявога працэсу.

30-60 \$В.
Час гульні

+14

2-8

Колькасць удзельнікаў

Склад гульні:

50 карткаў “Тэма”,
33 карткі “Алфавіт”,
8 карткаў “Узровень ведаў”,
карткі “так” і “не”,
36 жэтонаў “Ў”,
картка “Прыметкі-
дзяслоў”,
правілы гульні.

Для гульні кожнаму ўдзельніку таксама спатрэбіцца: асадка, чысты аркуш паперы, сашчэпка.

Мэта гульні: раней за астатніх дайсці да вышэйшага “Узроўню ведаў”.

Настольная гультя “Мова” мае пяць розных варыянтаў. Перад пачаткам абярыце адзін з варыянтаў, альбо згуляйце ў мега-гульню, дзе вы зможаце па чарзе выкарыстаць усе прапанаваныя варыянты. У кожным з варыянтаў пераможцам становіцца той, хто раней за астатніх падымеца па шкале “Узроўню ведаў” да адзнакі “Выбітны”, альбо па заканчэнні гульні будзе валодаць самым высокім “узроўнем ведаў”. Падрыхтоўка да гульні і гульнявы працэс для кожнага з варыянтаў апісаны асобна.

Агульнае: раздайце ўсім карткі “Узроўню ведаў”, сашчэпкі прымацауйце на карты на ўзроўні “Натхнёны”; жэтоны “Ў” пакіньце ў каробцы, там іх будзе зручней захоўваць; картка “Прыметнік-дзеяслоў” спатрэбіцца вам толькі для аднаго з варыянтаў; карткі “Тэма”, “Алфавіт”, “Так” і “Не” раскладайце адпаведна абранаму вамі варыянту.

Гультя дзеліцца на раўнды: кожны новы раўнд – гэта новая картка “Тэмы”. Раўнд пачынаецца выбарам тэмы для размовы, заканчваецца падлікам балаў. За перамогу ў кожным раўндзе вы будзеце атрымліваць жэтоны “Ў” – гэта вашы пераможныя балы. Па заканчэнні раўнду, вы маеце права абмяняць пяць жэтонаў “Ў” на новы “Узровень ведаў”. Жэтоны скідаюцца ў каробку, сашчэпку падымеце на адзін узровень вышэй. На пачатку гульні абярыце вядоўцу любым зручным чынам. Далей ролю вядоўцы прымае кожны наступны гулец.

Варыянт гульні №1

Падрыхтоўка да гульні: Раздзяліце стол умоўна на дзве часткі. У першай у цэнтры стала літарамі ўверх выкладзіце карты калоды “Алфавіт”, карты калоды “Тэма” перамяшайце і пакладзіце побач у адзін стос. На другой частцы стала пасярэдзіне выкладзіце карткі “Так” і “Не”.

Падлік балаў:

- Калі слова было запісана першым, гулец атрымлівае 3 жэтоны “Ў”;
- Калі слова было запісана другім – 1 жэтон “Ў”;
- Калі слова не было запісана – 0 жэтонаў “Ў”;
- Вядоўца не атрымлівае балаў, але ў выпадку, калі ніхто не адгадаў слова, ён наадварот губляе 2 жэтоны.

Парада: У першы раз для лепшага азнаямлення раім гуляць з адкрытым міні-слоўнікам. Там змешчаны 15 словаў па дадзенай тэме, якія дапамогуць вам зарыентавацца ў тэме. У такім выпадку пасля выкладвання літар вядоўцам, адзін з удзельнікаў можа зачытаць усе словы.

Ход гульні:

•Вядоўца выбірае картку з калоды “Тэма”, называе ўсім тэму, вакол якой у гэтым раўндзе будзе весціся размова, а сам глядзіць міні-слоўнік, які змешчаны з адваротнага боку карткі, загадвае слова і запісвае на паперку;

•Выкладвае дзве літары (з правага боку): адну насупраць карткі “Так”, другую насупраць карткі “Не”, такім чынам сцвярджаючы, што гэтая літара ёсць/няма ў загаданым слове;

•Зараз ва ўсіх ёсць хвіліна-дзве, каб выказаць магчымыя варыянты і параіцца паміж сабой;

•Далей усе ўдзельнікі па колу ад вядоўцы выкладваюць па адной літары з левага боку ад карткаў “Так” і “Не”;

•Вядоўца аналізуе сітуацыю (увага, яму выгодна, каб слова адгадалі не ўсе супернікі) і перакладвае ад 1-ой да 3-ох літар з левага на правы бок – зазначае ёсць літара ў слове альбо адсутнічае. У некаторых сітуацыях вядоўца мае права выбраць адну літару з алфавіту;

•Удзельнікі моўчкі разважаюць і пішуць на сваёй паперы два варыянты слоў: першае – больш верагоднае, другое – менш верагоднае;

•Вядоўца называе загаданае слова, ідзе падлік балаў.

Варыянт гульні №2

Падрыхтоўка да гульні: Раскладка карт аналагічная варыянту №1. Адзінае ўдакладненне: картка “Не” выкладваецца крыху ніжэй за картку “Так”.

Падлік балаў:

За кожную адгаданую літару ўдзельнік атрымлівае адзін жэтон “Ў”. Жэтон выдаецца адразу пасля таго, як была выкладзена літара. Гулец, які назваў правільна слова, дадаткова атрымлівае 3 жэтоны “Ў”.

Парада: : Калі ўсе літары з загаданага слова выкладзены каля карткі “Так”, скажыце пра гэта. Той, хто першы назаве слова правільна – пераможца.

Ход гульні:

•Вядоўца абірае картку з калоды “Тэма”, называе ўсім тэму, вакол якой у гэтым раўндзе будзе весціся размова, а сам з міні-слоўніка выбірае слова, якое будзе загадваць;

•Вядоўца абірае з “Алфавіту” адну літару, якая прысутнічае ў слове, і выкладвае яе каля карткі “Так”
(увага, пачынаць можна толькі з звычайных);

•Усе ўдзельнікі па колу ад вядоўцы выкладваюць па адной літары каля карткі “Так”: калі літара прысутнічае ў слове – застаецца ляжаць, калі літары ў слове няма, вядоўца пераносіць гэтую літару да карткі “Не”;

•У любы момант кожны з удзельнікаў можа прыпыніць гульню і назваць слова цалкам. Калі слова правільнае – раўнд лічыцца завершаным, калі ж слова агучана памылкова, гультя працягваецца, а гулец, па-першае, выбывае з гульні да канца раўнда, па-другое, губляе ўсе заробленыя жэтоны “Ў”.

Варыянт гульні №3

Падрыхтоўка да гульні: У цэнтры стала выкладваецца калода “Алфавіт” і калода “Тэма”. Карткі “Так” і “Не” ў гэтым варыянце гульні вам не спатрэбяцца.

Ход гульні:

•Вядоўца выбірае тэму, вакол якой у гэтым раўндзе будзе весціся размова;

Падлік балаў: Удзельнік, які назваў слова апошнім, атрымоўвае 2 жэтоны “Ў”. Калі некалькі чалавек назвалі слова з падобнай колькасцю літар, але не былі апошнімі, усе атрымоўваюць па 1 жэтону “Ў”.

•Калода “Алфавіт” ператасоўваецца. Кожнаму ўдзельніку выдаецца па адной літары ў закрытую, а калода выкладваецца ў цэнтр стала;

•Па камандзе ўсе адкрываюць літары;

•Цяпер задача: раней за астатніх прыдумаць слова, дзе была б выкарыстана найбольшая колькасць літар;

•Калі чалавек назваў слова, ён адкрывае новую літару;

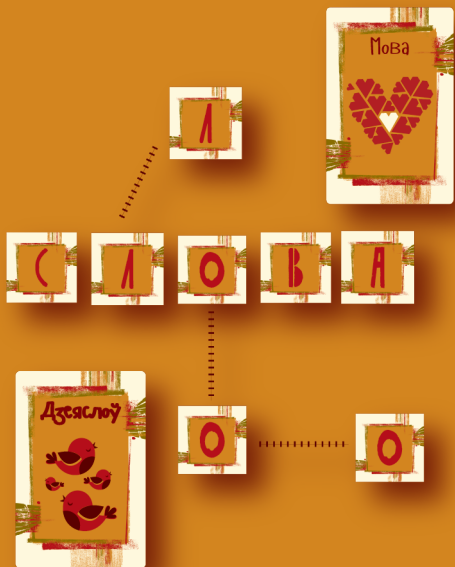
Важныя моманты:

- 1) *Максімум на стале можа ляжаць адкрытымі толькі 12 картак;*
- 2) *Удзельнік не можа назваць два словы запар, яму трэба пачакаць, калі выкажацца нехта пасля яго;*
- 3) *Кожны наступны ўдзельнік павінен назваць слова з аднолькавай альбо большай колькасцю выкарыстаных літар;*

•Гульня спыняецца, калі ніхто не можа назваць слова з большай колькасцю выкарыстаных літар.

Варыянт гульні №4

Падрыхтоўка да гульні: Раскладка карт аналагічная варыянту №3. У гэтым варыянце вам спатрэбіцца картка “Прыметнік-дзеяслоў”.

Падлік балаў: Падлік балаў: кожная літара прыносіць адзін жэтон “Ў”.

Ход гульні:

•Вядоўца выбірае тэму і складае з літар алфавіту слова (раім напачатку карыстацца міні-слоўнікам). Калі літары паўтараюцца, замест іх выкладваецца любая картка рубашкай уверх, гэтая літара не з’яўляецца ўнікальнай, таму не ўдзельнічае ў розыгрышы;

•Вядоўца выбірае варыянт гульні “Прыметнік” альбо “Дзеяслоў”;

•Гульня пачынаецца: у адвольным парадку ўсе пачынаюць называць спалучэнні слова з прыметнікам (дзеясловам). У прыметніку (дзеяслове) павінна быць ўжыта адна з літар, з якіх складаецца слова;

•Назваўшы спалучэнне, вы перацягваеце адпаведную літару ў свой бок;

•Паўторна назваць слова вы можаце толькі пасля таго, як нехта з іншых удзельнікаў назваў новае спалучэнне словаў;

•Пакуль хаця б адна літара ляжыць у цэнтры стала, кожны гулец можа “скрасці” літару ў іншага гульца па тых жа правілах;

•Гульня заканчваецца, калі на стале не застаецца больш літар (неўнікальныя літары, што ляжаць рубашкай уверх, не лічацца).

Варыянт гульні №5

Падрыхтоўка да гульні: Раскладка карт аналагічная варыянту №3.

Падлік балаў: Адзін жэтон “Ў” удзельніку прыносіць кожная ўнікальная літара або дзве падкрэсленыя літары. Удзельнік, які напісаў больш за іншых словаў, атрымлівае дадатковы жэтон “Ў”.

Парада: Напачатку ў гэтым варыянце раім вам выкарыстоўваць толькі наступныя літары: А, Б, В, Д, І, К, М, Н, П, Р, С, Т. Яны часцей за іншыя сустракаюцца ў словах.

Ход гульні:

•Усе атрымоўваюць паперу і асадку, таксама вам спатрэбіцца таймер, альбо іншы сродак, з дапамогай якога будучы адмяраць час;

•Вядоўца адкрывае спачатку картку “Тэма” ілюстрацыяй уверх, а затым картку літары;

•За хвіліну трэба ўзгадаць і запісаць як мага больш унікальных слоў па дадзенай тэме (час можаце абраць больш зручны для вас);

•Заканчваецца час, усе кладуць асадкі і вызначаюць удзельніка, які напісаў больш за ўсё словаў. Гэты гулец зачытвае свае словы;

•Калі гэтакія слова ёсць у трох і больш людзей, то ўсе яго выкрэсліваюць, калі слова напісалі толькі два чалавекі – слова падкрэсліваецца, калі яго запісаў толькі адзін чалавек – яно лічыцца ўнікальным у гэтым раўндзе;

•Усе ўдзельнікі па чарзе зачытваюць неназваныя словы.

Варыянт “Мега-гульні”

Падчас варыянта мега-гульні, вы можаце выкарыстаць усе альбо некалькі розных варыянтаў. Паслядоўнасць вы абіраеце самі. Колькасць раўндаў у адным варыянце адпавядае колькасці ўдзельнікаў у гульні.

Слоўнік

На картках “Тэма” з адваротнага боку змешчаныя міні-слоўнікі. Напачатку раім вам карыстацца імі. Усе словы напісаныя ў назоўным склоне пераважна адзіночнага ліку. Калі вы знайшлі незнаёмае слова, папытайце ў сяброў яго значэнне, пашукайце ў сеціве, схадзіце на курсы “Мова нанова”.

Складайце свае слоўнікі: З часам вы можаце завесці нататнік і складаць свой асабісты слоўнік: дапаўняць нашыя міні-слоўнікі і ствараць новыя тэмы. Гэта паспрыяе пашырэнню вашага слоўнікавага запаса.

Гульню распрацавалі: Творчае згуртаванне “А4”

Аўтар: Антон Янкоўскі

Ілюстратар: Ала Міцэвіч

Над гульнёй працавалі: Наста Янкоўская, Андрэй Ціцяк

Карэктар: Дзяніс Вашкевіч

Падзяка за дапамогу ў стварэнні слоўнікаў: Глеб Лабадзенка, Алесь Літвіноўская.

Настольная гульня “Мова” – гэта сумесны праект аўтараў гульні “Паўстанцы” і курсаў “Мова нанова”.

Выданне гульні падтрымалі больш за 120 чалавек.

Выказваем усім шчырую падзяку! Вельмі значны фінансавы ўклад унеслі крама “symbal.by” і культурная пляцоўка “Арт Сядзіба”, Віталь Князеў, Аляксей і Іна Шоты, Сяргей Бычкоў, Лізавета Мерляк, Мікіта Кукавенка, Аляксей Пятровіч, Сяргей Кавалёў і Ніка Пятрухіна, Сяргей Гоцін, Юрый Пац.

З усімі імёнамі можна пазнаёміцца на старонках сайта “Мова нанова” <http://www.movananova.by/>.

